

ПРОГРАМА
**ШКОЛА
ЯК ОСЕРЕДОК
РОЗВИТКУ
ГРОМАДИ**

КРОК за КРОКОМ

громадсько-активна школа

ВІСНИК ПРОГРАМИ "ШКОЛА ЯК ОСЕРЕДОК РОЗВИТКУ ГРОМАДИ"

Видання Всеукраїнського фонду "Крок за кроком"

січень-березень (№ 1) 2007

COMMUNITY SCHOOL PROGRAM NEWSLETTER | PUBLISHED BY UKRAINIAN STEP BY STEP FOUNDATION

Видання Вісника здійснюється за підтримки Фонду Чарльза Стюарта Мотта

ЗМІСТ

- 3** До читачів
- 4** Новини
- 5** Весняний тиждень добра — 2007
- 6–8** Вісті зі шкіл
- 9** Сторінка координаторів ГАШ
- 10** Соціальне підприємництво
- 11** Фандрайзингова діяльність
- 12–13** Кроківська майстерня
- 14** Зарубіжний досвід
- 15** Інформаційні ресурси в Інтернеті
- 16–17** Події
- 18–21** Проекти та Видання ВФ «Крок за кроком»

*«Школа — це майстерня,
де формується думка підростаючого покоління,
треба міцно тримати її в руках,
якщо не хочеш випустити з рук майбутнє»*

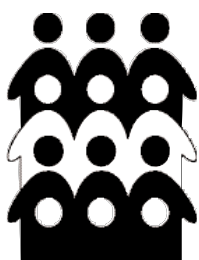
А. Барбюс

*«Школи повинні допомагати молоді стати
впевненими та активними громадянами;
якщо ніхто не буде цікавитись політикою,
вона стане сферою діяльності тих,
хто найменш для цього підходить»*

Вацлав Гавел

*«Учитель має справу з вічними істинами;
ніколи не можна сказати,
де закінчується його вплив»*

Генрі Адамс

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ВФ «КРОК ЗА КРОКОМ»

Київ, 01034, вул. Пушкінська, 9, к. 4
Телефон: (044) 531 1276; факс: (044) 235 1136
Е-пошта: admin@ussf.kiev.ua
Веб-сайт: www.ussf.kiev.ua

ЦЕ ЧИСЛО ВІСНИКА ГОТУВАЛИ:

Наталя Софій, Юлія Найда, Марина Ворон

ПЛЕЯДИ
ВИДАВНИЦТВО

З метою підтримки творчих педагогічних ідей та знахідок, а також ознайомлення педагогічної громадськості із творчістю сучасного педагога України Видавництво «Плеяди» проводить

КОНКУРС **журналу «Відкритий урок: розробки, технології, досвід»**

На участь у конкурсі приймаються авторські розробки (проекти, сценарії уроків, методичні матеріали навчально-пізнавальної, науково-дослідницької, творчої та практичної діяльності, авторські навчальні плани та програми з будь-якого навчального предмета чи курсу, факультативу, профілю освітньої галузі).

Переможці конкурсу визначаються щомісячно. Роботи переможців щомісячно друкуються в журналі «Відкритий урок: розробки технології досвід».

Усі учасники конкурсу отримують примірник журналу «Відкритий урок: розробки, технології, досвід» з анотацією на власну роботу та нагороджуються дисконтною картою видавництва «КЛУБ-15».

Усі роботи розміщуються на офіційному Інтернет-сайті видавництва.

**Переможець місяця отримує безкоштовну передплату
на журнал «Відкритий урок: розробки, технології, досвід»
терміном на 3 (три) роки**

**Переможець року отримує довічну передплату
на журнал «Відкритий урок: розробки, технології, досвід».**

**Для участі в конкурсі надішліть до редакції Видавництва
«Плеяди» такі документи:**

- Заяву про участь у конкурсі встановленого зразка.
- Роботу в роздрукованому вигляді та на електронному носії.
- Квитанцію про сплату реєстраційного внеску.

Реєстраційний внесок для учасників конкурсу складає 30 гривень.

Реквізити для перерахування реєстраційного внеску:

Отримувач — ТОВ «Видавництво «Плеяди»,
код ЄДРПОУ 30115636,
р/р 2600711924001 в АКБ «Київська Русь», МФО 319092.
Призначення платежу: Оргвнесок на участь у конкурсі
(Прізвище, ім'я та по батькові учасника).

Адреса для подачі заявки та листування:

01001, м. Київ, а/с №143,

*Більш детальна інформація —
на офіційному Інтернет-сайті **www.pleyady.kiev.ua**
або за телефоном 8-800-501-04-30 (безкоштовно в межах України).*

Шановні читачі — члени мережі громадсько-активних шкіл України!

Відомий громадський діяч і вчений Ларрі Е. Деккер сказав: «Завдання всіх майбутніх діячів руху громадсько активних шкіл — це знайти кращі способи розкриття потенціалу в дітях, їхніх сім'ях і всіх членах громади. Є неминучий зв'язок між тим, що відбувається у школах, і тим, що відбувається вдома й на вулиці. Наша відповідальність — це намагатися знайти спосіб зробити цей зв'язок позитивним».

Дійсно, сьогодні сучасна школа повинна дати учням не тільки певні знання, уміння та навички, а й виховати соціально адаптовану та громадсько-орієнтовану особистість, яка після закінчення школи успішно займе своє місце в житті. Саме у школі учням необхідно дати знання, що надалі дозволять їм орієнтуватись у безлічі співтовариств і робити правильний вибір, тому що вже у шкільному віці формується громадській світогляд дитини. Але лише знання теорії недостатньо для формування в учнів активної громадської позиції. Мікросередовище всередині школи необхідно сполучити з реальною дійсністю навколо школи. *Громадсько-активна школа не відгороджує учнів від реального життя, а включає це життя у свої уроки, позаурочну діяльність, створюючи єдине поле громадського виховання не тільки учнів, а й усіх учасників освітнього процесу. У результаті йде комплексне, системне виховання громадянина не тільки у школі, а й поза її межами.*

Тому 2007 рік було вирішено об'явити роком «Розвитку якості громадсько-активної школи». Покращити ми вирішили і змістову частину Вісника «Громадсько-активна школа», який щоквартально безкоштовно розповсюджується серед шкіл-учасниць програми, районних відділів освіти, обласних інститутів післядипломної освіти, партнерів програми тощо. Так, із 2007 року започатковано нові рубрики, які допоможуть вам та вашій команді у розвитку вашої громадсько-активної школи, а саме:

- Рубрика «*Проекти та видання Всеукраїнського фонду «Крок за кроком»* містить інформацію про проектну діяльність Фонду та знайомить вас із новими друкованими виданнями та анотаціями до них, а також з навчально-методичними посібниками Фонду.
- У рубриці «*Інформаційні ресурси в Інтернеті*» ви знайдете описи інформаційних Інтернет-ресурсів з різних питань розвитку громадсько-активної школи та організацій, які займаються розвитком громадянського суспільства.
- У рубриці «*Зарубіжний досвід*» ви маєте чудову нагоду познайомитися з розвитком діяльності громадсько-активних шкіл в інших країнах.
- Рубрика «*Фандрайзингова діяльність*» містить інформацію про донорські організації, їхні програми та умови роботи з потенційними грантерами.

Традиційно запрошуємо вас поділитися своїми думками, напрацюваннями, а також власним досвідом з колегами-координаторами на сторінках нашої постійної рубрики «Сторінка координаторів ГАШ».

У додатку до цього випуску Вісника «Громадсько-активна школа» представлена контактна інформація громадсько-активних шкіл, які залучені до реалізації програми «Школа як осередок розвитку громади» і можуть стати вашими потенційними партнерами.

Отож, приємного читання та до зустрічі в новому випуску влітку!

З повагою,
Редакційна колегія Вісника «Громадсько-активна школа»

Поширення мережі громадсько-активних шкіл

Успішному поширенню програми «Школа як осередок розвитку громади» на інші навчальні загальноосвітні заклади України сприяла тісна співпраця ВФ «Крок за кроком» із Фондом Чарльза Стюарта Мотта, Українським Фондом соціальних Інвестицій, а також українськими громадськими організаціями, серед яких чільне місце займає Луганська громадська організація «Слобідський селянський розвиток». Так, у 2006 році філософія програми була поширена на 62 загальноосвітні навчальні заклади у 13 областях України. Вітаємо вас у мережі громадсько-активних шкіл України та бажаємо творчих злетів, процвітання вам і вашим школам!

Організація та розбудова громадсько-активної школи як осередку розвитку громади

Розробка навчальних планів і програм 12-годинного та 72-годинного спецкурсів з підвищення кваліфікації керівників загальноосвітніх навчальних закладів «Організація та розбудова громадсько-активної школи як осередку розвитку громади» свідчать про великий інтерес із боку обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти України про подальше поширення програми «Школа як осередок розвитку громади» через систему післядипломної освіти України.

Так, з 15 січня 2007 р. 12-годинний спецкурс із підвищення кваліфікації керівників загальноосвітніх навчальних закладів, метою якого є ознайомлення з методологічною основою та кроками опанування дій з перетворення традиційної школи в осередок розвитку громади, упроваджується на базі Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти, а з 9 січня 2007 р. спецкурс реалізується на базі Київського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. Курс, який викладався в Київському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти, читався тренерами ВФ «Крок за кроком» Сіренко М.В., Корякіною Л.В., Некраш Л.М., Карпенко О.О., Плотницькою Н.М. та Василенко І.М.

Довідка

- сьогодні в Україні за програмою «Школа як осередок розвитку громади» працює 113 громадсько-активних шкіл у 14 областях України (за даними ВФ «Крок за кроком»);
- 21 навчально-практичних тренінгів було проведено у 2006 році з метою поширення програми «Школа як осередок розвитку громади» в Україні;
- 553 особи взяли участь у навчально-практичних тренінгах за програмою «Школа як осередок розвитку громади» у 2006 році.

Підвищення кваліфікації методистів обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти

З 12 по 24 березня 2007 року відбувся навчальний тренінг з підвищення кваліфікації методистів 12 обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти з питань упровадження програми «Організація та розбудова громадсько-активної школи як осередку розвитку громади». Під час навчання учасники вивчили досвід створення та розвитку громадсько-активних шкіл як в Україні, так і за кордоном; дізнались про основні напрями, зміст і форми взаємодії школи та громади; проаналізували проектний підхід; оволоділи навичками, необхідними для управління громадсько-активною школою. Очікується, що даний курс викладатиметься на базі всіх обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти з 2008 року.

Уранці, коли пробуджуєшся, спитай себе: «Що я маю зробити?». Увечері, перше ніж заснути: «Що я зробив?».

Піфагор

Адаптивне управління освітою

З 28 по 29 березня 2007 року в м. Харків відбулась міжнародна конференція «Адаптивне управління освітою». Конференція була організована за підтримки кафедри менеджменту освіти Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти та Харківського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. Мета конференції — розвиток адаптивного управління в теорії та практиці.

Під час роботи міжнародної конференції було організовано майстер-клас «Громадсько-активна школа», взяти активну участь у якому запрошувались керівники та координатори громадсько-активних шкіл. Так, продемонструвати свій досвід приїхали представники, Борівської ГАШ, Розкішнянської ГАШ, Тетерівської ГАШ і Полтавської ЗОШ № 18 — ГАШ. Вони розповіли про напрями роботи своєї школи, навели успішні приклади соціального партнерства та розвитку волонтерства на базі ГАШ, створення дебатних клубів, представили ряд проектів і програм, що впроваджуються у школах.

Річний звіт за програмою «Школа як осередок розвитку громади» за 2006 рік

У лютому 2007 року було завершено річний аналітичний звіт за програмою «Школа як осередок розвитку громади» за 2006 та, відповідно, підбито підсумки діяльності програми у 2006 році. Ми щиро вдячні всім координаторам і директорам громадсько-активних шкіл, які доклали чимало зусиль, підбиваючи підсумки своєї роботи та роботи своєї громадсько-активної школи у минулому році, проводячи опитування серед учасників програми щодо ефективності її реалізації у 2006 році. З його результатами ви можете ознайомитись на веб-сторінці нашого Фонду — www.ussf.kiev.ua в розділі «Публікації». Також, в цьому розділі ви зможете ознайомитись з річним звітом про діяльність ВФ «Крок за кроком» у 2006 році.

Міжнародний день громадсько-активних шкіл

13 жовтня 2000 року учасники міжнародної конференції «Громадсько-активні школи та освітянська політика у країнах перехідного періоду у XXI столітті» проголосили 1 березня міжнародним днем громадсько-активних шкіл. Відтак, щороку це свято відзначається в усіх країнах, де діють громадсько-активні школи,

а це Росія, Хорватія, Угорщина, Азербайджан, Словачія, Казахстан, Киргизстан, Чорногорія, Молдова та Україна.

Метою святкування дня ГАШ є привернення уваги до діяльності громадсько-активних шкіл з розвитку громад, розвиток партнерських стосунків між ГАШ на місцевому, національному та міжнародному рівнях. Під час святкування міжнародного дня ГАШ в Україні відбулися семінари, «круглі столи», учасники ГАШ оголосили подяку активістам і партнерам, відбулися спортивні свята, концерти.

ВЕСНЯНИЙ ТИЖДЕНЬ ДОБРА

Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», який упродовж чотирьох років є координатором Всеукраїнської акції «Весняний тиждень добра», запрошує громадсько-активні школи України долучитись до проведення Всеукраїнської акції «**Весняний тиждень добра 2007**».

Що таке «Весняний тиждень добра»?

Те, чого сьогодні навчається у класі одне покоління, стане нормою життя наступного.

А. Лінкольн

«**В**есняний тиждень добра» — це щорічна громадська та освітня компанія, яка є складовою стратегії розвитку та реалізації волонтерського руху. Вона організується та проводиться з метою підвищення громадської активності та мобілізації ресурсів для вирішення різноманітних суспільних і соціальних проблем; налагодження та зміцнення партнерської взаємодії між волонтерами, волонтерськими організаціями, центрами.

Мета?

«Весняний тиждень добра» — міжнародна волонтерська акція, мета якої спільно здійснити багато добродійних, корисних справ для тих, хто їх потребує, привернути увагу громадськості до важливої ролі волонтерської допомоги в суспільстві та залучити до участі в ній громадян та організації.

Коли?

Традиційно акція «Весняний тиждень добра» проводиться за тиждень до Великодня. Отже, у 2007 році акція проходитиме **з 2 по 7 квітня 2006 року**.

Хто може взяти участь в акції?

Представники учнівської молоді, педагоги, представники громади, відділу культури, охорони здоров'я, сільської ради, органів влади та бізнесу, недержавні організації, засоби масової інформації.

Що треба робити?

Під час проведення акції пропонується провести:

2 квітня — офіційне відкриття «Весняного тижня добра — 2007» (офіційні заходи, презентації, парад волонтерів, концерти)

3 квітня — «Ми разом зробимо більше»

4 квітня — «Традиції мого краю»

5 квітня — «Світ навколо нас»

6 квітня — «День благодійника»

7 квітня — закриття Весняного тижня добра, створення галереї добрих справ, підбиття підсумків акції.

А також:

- провести уроки добра у школі;
- провести тематичні семінари, акції, конкурси;
- надати допомогу дітям, які перебувають в будинках-інтернатах;
- надати адресну допомогу людям похилого віку;
- оголосити подяку спонсорам і волонтерам ГАШ.

Програма волонтерських дій формується на основі запланованих регіональних, локальних заходів, конкретний зміст яких визначається на місцях з урахуванням потреб кожного регіону, кожної громади чи організації. Теми семінарів, зустрічей, майстер-класів можуть бути найрізноманітнішими в залежності від потреб цільової аудиторії. Будьте винахідливими! Ваші можливості безмежні!

Ви можете самі вирішити, які заходи будете проводити.

Акція проводиться за ініціатииви Всеукраїнського фонду «Крок за кроком» (www.ussf.kiev.ua) та Красноярського Центру «Співробітництво» (www.kccp.ru).

Громадсько-активні школи існують у всьому світі для того, щоб допомогти дітям та їхнім родинам використовувати наявні ресурси громади якомога ефективніше.

У 2006 році українські громадсько-активні школи розробили та реалізували **143 програми**, які поділялись на такі види: соціальні, оздоровчі, інформаційні, освітні, культурні та екологічні. Частина громадсько-активних шкіл продовжила реалізацію програм, започаткованих раніше, інші — ініціювали створення нових програм.

Громадсько-активна школа — це освітній, культурний центр, центр відпочинку для осіб будь-якого віку, відкритий щодня. Використовуючи загальноосвітні школи як громадські центри, ГАШ залучали нових партнерів, тим самим створюючи великий спектр послуг для дітей, молоді, сімей і громад. Цей етап був дуже важливим для розвитку програми на всіх рівнях: на рівні реалізації програми та рівні реалізації проектів/програм, які були розроблені та ініційовані громадсько-активними школами.

Отже, сьогодні в рубриці «Вісті зі шкіл» ми хочемо запропонувати вам низку програм і проектів, які були розроблені та реалізовані громадсько-активними школами.

НОВОСІЛКІВСЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І–ІІІ СТУПЕНІВ

Макарівський район, Київська область

Плотницька Наталія Михайлівна
Координатор ГАШ

☎ 8-278-2-45-23

Програма «Відродження національних традицій українського народу»

Термін реалізації: 2004–2006 рр.

Мета: створення громадського освітнього-культурного комплексу, що забезпечить збереження морального здоров'я сільської громади.

Цільова група: мешканці с. Новосілки віком від 5 до 85 років.

Результати:

- учні школи стали членами міжнародної громадської організації «Українське козацтво», козаками Святошинського районного козацького товариства «Богунський полк Українського Козацтва»;
- створено шкільне козацьке товариство ім. І. Мазепи на базі школи;
- поповнено шкільний музей новими експонатами;
- оформлено стенд «Громадсько-активна школа інформує».

Програма «За здоровий спосіб життя»

Термін реалізації: 2005–2006 рр.

Мета: виховання здорового способу життя, зміцнення здоров'я учнівської молоді села.

Цільова група: мешканці с. Новосілки віком від 5 до 85 років.

Результати:

- зроблено капітальний ремонт та оснащено спортивний зал;
- відкрито тренажерний зал;
- створено дитячий колектив спортивного танцю «Лелека»;
- створено сільську молодіжну команду з волейболу;
- проведено малі олімпійські ігри;
- оздоровлено у пришкільному таборі 70 дітей;
- систематично проводяться розважально-спортивні змагання та конкурси;
- систематично проводяться заняття спортивних гуртків і факультативів;
- проведено тиждень екологічної освіти громади.

Програма «Зв'язок поколінь»

Термін реалізації: 2004–2006 рр.

Мета: виховання патріотів рідного краю на життєвих прикладах своїх земляків.

Цільова група: мешканці с. Новосілки віком від 5 до 85 років.

Результати:

- проведено тижні добра та екології;
- відзначено 85-у річницю з дня народження письменника-земляка В. Малика
- відзначено День села;
- надано допомогу самотнім громадянам села та людям похилого віку;
- організовано та проведено родинні свята;
- проведено акцію «Співпраця із сусідніми ГАШ»:
 - зустріч із колегами з Борівської ГАШ;
 - виїзд з вітальною концертною програмою в с. Червона Слобода;

РОЗКІШНЯНСЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І–ІІІ СТУПЕНІВ

Ставищенський район, Київської області

Тропотяга Віктор Іванович
Координатор ГАШ

☎ 8-264-5-43-75

В. І. Тропотяга: «Наша школа стала центром громадського життя села. Громада села, керівники державних установ села, громадські організації є постійними учасниками всіх справ, які організовує школа. Ті напрацювання педколективу школи з громадою, які є на сьогодні, дають нам можливість виступати надійними партнерами з новими оцінками співпраці. Про це зокрема було зазначено експертною комісією відділу освіти Ставищенської райдержадміністрації під час її роботи у школі».

Як тільки служіння суспільству перестає бути головною справою громадян і вони надають перевагу служити йому своїми гаманцями, а не особисто, — держава вже близька до зруйнування.
Ж.-Ж. Руссо

Програма «Школа як соціокультурний центр села»

Термін реалізації: 2004–2006 рр.

Програма складалася з розділів «Дидактична робота», «Виховна робота», «Методична робота», «Матеріально-технічна база».

Програма передбачала реалізацію 12 проектів:

- 1) «Від краплини до річки. Від билини до Батьківщини»;
- 2) «Крок у майбутнє»;
- 3) «Інтернет для всіх»;
- 4) «Шкільний прес-центр»;
- 5) «Об'єднання учнівських держав»;
- 6) «Родинне виховання»;
- 7) «Школа педагогічної майстерності»;
- 8) «Методична скарбничка»;
- 9) «Шлях до майбутньої професії»;
- 10) «Аграрій»;
- 11) «Географічний майданчик»;
- 12) «Затишок».

Результати:

- Під час реалізації першого проекту у шкільному музеї було оформлено стенд «Розвиток освіти в с. Розкішна», а також залучено 20 учнів школи до роботи в МАН.
- Під час реалізації другого проекту «Крок у майбутнє» на базі школи було відкрито навчання з підготовки операторів комп'ютерного набору. У 2006 році 23 випускники школи отримали посвідчення державного зразка «Оператор комп'ютерного набору». З 1 вересня 2006 р. 30 учнів навчається у групі з підготовки операторів.
- У рамках реалізації третього проекту «Інтернет для всіх» учні та вчителі навчаються користуватися службою мережі Інтернет.
- Проекти «Шкільний прес-центр» і «Родинне виховання» знаходяться у стадії реалізації.
- Під час реалізації проекту «Об'єднання учнівських держав» було розроблено положення, проведено вибори органів учнівського самоврядування. У школі діють дитячі учнівські організації «Барвінкова країна», «Веселкова країна».
- Під час реалізації проекту «Школа педагогічної майстерності» в методичному кабінеті школи були розроблені рекомендації проведення сучасного уроку, оформлено куточок для самоосвіти вчителів, систематично проводяться засідання шкільних методичних об'єднань учителів і поширюється та впроваджується передовий педагогічний досвід.

Програма «Благодійництво в кожному родина»

Термін реалізації: 2006 р.

Мета: виховання в учнів і молоді доброти, чуйності, доброзичливості, поваги та взаємоповаги.

Цільова аудиторія: діти віком від 5–17 років, громадяни віком від 18–55.

Результати:

Двічі на рік учні та їх батьки готували благодійну допомогу для людей похилого віку; особливою увагою були наділені вчителі-пенсіонери, учасники та ветерани бойових дій, для них улаштували концерти. Провівши благодійний ярмарок-продаж солодощів у мікрорайоні школи було залучено 900 грн. На зароблені кошти придбали канцтовари, фрукти та ліки — усе це передали вихованцям будинку-інтернату змішаного типу «Веселка» с. Нове Залісся.

На «День захисту довкілля» молодь школи брала участь в екологічній акції «Посади дерево». У мікрорайоні школи було висаджено 100 саджанців горобини, клена, дуба, берези та липи.

У рамках цієї ж акції була проведена ігрова програма «Екологічний бумеранг» між учнями 7-х класів Бородянських першої та другої шкіл. В ігровій формі молодь розглядала екологічну ситуацію району та презентувала можливі шляхи її покращення.

Програма «Відродження шкільного басейну»

Термін реалізації: 2006–2007 рік.

Мета: формування навичок здорового способу життя та проведення дозвілля серед школярів, молоді, людей середнього та похилого віку; створення бази спортивно-оздоровчого відпочинку.

Цільова аудиторія: населення віком від 5–65 років.

Результати: реконструйовано шкільний басейн.

Програма «Зелена алея — це мрія моя»

Термін: 2005–2006 рік.

Мета: створення затінених ділянок для відпочинку жителів мікрорайону; поліпшення екологічної ситуації селища.

Цільова аудиторія: учні школи, віком від 14–18 років.

Результати: висаджено «алею випускників».

БОРОДЯНСЬКА СПЕЦІАЛІЗОВАНА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І–ІІІ СТУПЕНІВ № 2

Бородянський район, Київська область

Черток Ірина Василівна
Координатор ГАШ

☎ 8-277-5-10-34

ПОПРУЖАНЬСЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І–ІІІ СТУПЕНІВ

Ставищенський район, Київська область

Кирилюк Іраїда Володимирівна

Координатор ГАШ

☎ 8-264-263-18

Проект «Довкілля»

Термін реалізації: 2005–2006 рр.

Мета: реалізація заходів екологічного спрямування та формування екологічних знань учнівської молоді.

Цільова група: мешканці с. Попружна віком від 10 до 85 років.

Результати:

- проведено благоустрій території села;
- щомісяця проводиться акція «Моє село»;
- оновлено паркан біля школи;
- проведено ряд екологічних акцій.

Проект «Жіноча доля — хто її розкаже? Жіноча доля — хто її збагне?»

Термін реалізації: 2006–2007 рр.

Мета: підвищення авторитету жінки-матері, жінки трудівниці в громаді села.

Цільова група: мешканці с. Попружна віком від 10 до 85 років

Результати:

- при школі створено фольклорний ансамбль, до складу якого входять жінки села;
- організовано персональні виставки жінок-майстринь (вишивка);
- надано благодійну допомогу багатодітним сім'ям;
- надано допомогу самотнім жінкам-пенсіонеркам;
- зібрано матеріал і готується до друку збірка про життя жінок на селі «Материнська доля»;
- проведено акцію «Зіграємо самотню старість».

Проект «Зберемо своєдино всю свою родину»

Термін реалізації: 2006–2007 рр.

Мета: об'єднати зусилля школи та батьків для зміцнення та загартовування здоров'я дітей; підвищити соціальну активність членів громади села з метою пропаганди та втілення здорового способу життя.

Цільова група: мешканці с. Попружна віком від 3 до 85 років.

Результати:

- проведено благоустрій спортивних майданчиків села та школи;
- працюють спортивний та тренажерний зал для мешканців місцевої громади;

- працюють спортивні секції для школярів і жителів села;
- проведено спортивні родинні свята.

І. В. Кирилюк: «У наступному році ми плануємо подальший розвиток якісно нового партнерства між школою та громадою, яке сприяє розвитку громади та встановленню нової для школи ролі — ініціатора змін. Члени громади і далі залучатимуться до процесів управління школою, прийняття рішень, що стосуються розвитку громади; оцінювання потреб, розробки проектів, спрямованих на вирішення місцевих проблем і мобілізацію місцевих ресурсів».

ПОЛТАВСЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І–ІІІ СТУПЕНІВ № 18

м. Полтава

Канівець Зоя

Координатор ГАШ

☎ 8-0532-7-45-88

Проект «Юрівка — осередок чистоти»

Термін реалізації — вересень-жовтень 2006 року.

Мета — очищення мікрорайону від побутового сміття, популяризація екологічної культури серед жителів мікрорайону.

Цільова аудиторія — жителі мікрорайону

Результати:

- очищено мікрорайон від побутового сміття;
- ріст екологічної культури жителів;
- І місце в екологічній акції «До чистих джерел» (міський етап).

Акція милосердя до Дня Святого Миколая: дітям обласного дитячого притулку «Любисток» і допомога Червоному Хресту

Термін реалізації — грудень 2006 року.

Мета — допомога дітям, позбавленим родинного тепла та затишку, виховання у школярів почуття милосердя та любові до ближнього.

Цільова аудиторія — діти обласного дитячого притулку «Любисток» і діти, які перебувають на стаціонарному лікуванні.

Результати:

- надано матеріальну допомогу дітям дитячого притулку «Любисток» і дітям, які перебувають на стаціонарному лікуванні (іграшки, канцтовари, книги).

З. Канівець: «Восени на базі школи було створено **шкільний дебатний клуб**, керівниками якого є учасники тренінгу з теми «Дебати», який проводився ВФ «Крок за кроком» улітку 2006 року в м. Львові. У міських змаганнях в інтелектуальній грі «Дебати» серед шкіл міста наша шкільна команда зайняла I місце та III місце в обласних змаганнях».

Традиційно рубрика «Сторінка координаторів ГАШ» вітає всіх охочих розповісти про діяльність і поділитись досвідом з питань розвитку вашої громадсько-активної школи. Сьогоднішній випуск ми присвячуємо висвітленню питання налагодження партнерських зв'язків школи з громадою села. Ми з радістю знайомимо вас зі **Стрижавською громадсько-активною школою**, що знаходиться у Ставищенському районі Київської області, а також **Дзвеняцькою громадсько-активною школою**, що знаходиться в Тетіївському районі Київської області, а саме з їхніми напрацюваннями та думками з приводу цього питання.

Якщо ви володієте знанням, дайте іншим запалити від нього свої світильники.

Т. Фуллер

Прядко Любов Степанівна, директор Стрижавської ГАШ

Партнерство школи та громади

Відмова від традиційних методів організації шкільного життя, орієнтація на партнерство у відносинах у вирішенні шкільних справ створюють можливості розглядати навчальний заклад як відкриту систему, яка легко сприймає нові ідеї, упроваджує та практикує освітні ініціативи, відгукується на волевиявлення всіх учасників освітнього процесу.

Звичайно самій школі вижити в цей нелегкий час практично неможливо, і тому саме життя підштовхує до налагодження партнерських відносин із сільською громадою. У нас існує тісна співпраця з громадськими організаціями сіл Стрижавка та Сухий Яр, місцевим господарством і батьківською громадою. Жоден загальносільський захід не відбувається без участі школи, а шкільний — без співпраці з громадою.

Педпрацівники школи запрошуються на сільські збори, збори пайовиків села. Частина вчителів є депутатами сільських рад, головами постійних комісій при сільських радах, які приймають безпосередню участь у житті села.

До ради ГАШ входять голови сіл, голова батьківського комітету школи, керівники господарства. Ми разом плануємо й обговорюємо наявні шкільні проблеми та проблеми громади.

Виконками сільських рад на чолі із сільськими головами надають активну допомогу під час навчально-виховного процесу у школі. При школі створена та працює опікунська рада, головою якої є сільський голова Макогон В. А., члени якої переймаються проблематичними питаннями виховання, побуту та навчання дітей.

Батьки учнів і сільський голова активно сприяли організації профільного навчання учнів старшої школи з підготовки спеціалістів за професією «Слюсар з ремонту автомобілів» згідно з умовою, яку школа уклала з Київським професійним ліцеєм транспорту.

Завдяки налагодженій співпраці батьківського комітету, керівників села, місцевого господарства та Володарського аграрного ліцею на базі школи з 1 вересня 2006 року організовано навчання учнів з підготовки водіїв категорії «В», «С».

Не так давно сільський голова Макогон В. А. взяв на себе зобов'язання з виготовлення проекту для газифікації школи, а місцеве господарство виділило кошти на її газифікацію та побудувало котельню й закупило газове обладнання. Завдяки їм у школі настало тепло.

Органи сільського самоврядування з розумінням ставляться й до вирішення матеріальних проблем школи. Якщо не в силах самі допомогти матеріально (із причини дефіциту сільського бюджету), то допомагають й сприяють вирішенню важливих питань з місцевими господарствами або з підприємцями.

Значну допомогу надало місцеве господарство в оформленні автокласу, передавши для навчальних потреб двигун автомобіля в розібраному вигляді та декілька агрегатів. В автопарку с. Стрижавка з дозволу керівників господарства учні проходять професійну навчально-виробничу практику. Щорічно за рахунок місцевого підприємства

організовується безкоштовне харчування для дітей шкільного літнього оздоровчого табору. Також щорічно допомагають у ремонті школи. Для шкільних потреб подарували комп'ютер, закупили лінолеум для двох кабінетів, щорічно поповнюють спортінвентар школи.

Школа налагодила партнерські відносини з лісовим господарством, яке знаходиться неподалік села Сухий Яр, лісником якого є Кузьменчук І. П. Учні школи надають допомогу в посадці та прополці дерев, збиранні жолудів і насіння та їх висіванні. А лісництво у свою чергу безкоштовно виділяє лісоматеріали для роботи у шкільній майстерні, де проводяться різьба по дереву, виготовлення столярських виробів.

Співпрацюємо ми також з орендарями місцевих ставків. Школа допомагає в підтримці санітарно-гігієнічних вимог прибережної зони ставків. Орендатор Ясінська І. М. уже кілька років поспіль закупляє новорічні подарунки для всіх дітей школи, а також подарувала учням «Караоке» та допомагає в ремонті школи. Силами батьків організовуються вечори, зустрічі, свята.

Партнерство на базі школи — це можливість поліпшити імідж школи, можливість залучити додаткові людські та матеріальні ресурси для підтримки школи, для задоволення потреб та інтересів громади.

Колосовська Валентина Петрівна, директор Дзвеняцької ГАШ

Участь громади в житті школи

Сьогодні, на жаль, між школою, сім'єю та громадою ще існує великий розрив. Школа продовжує захищати ідеали добра й безкорисливості, чесності й милосердя. У сім'ї відбувається переорієнтація на інші цінності. Це часто призводить до непорозумінь.

Громада — це мережа спілкувань. Вона може сприяти або шкодити школі. Тому й виникає необхідність залучення громади, а саме молоді, що є її активною частиною, до діяльності школи. А школі, у свою чергу, потрібно вийти зі своєї традиційної ролі. Ліпше це зробити самим, а не покладатись на те, що все складеться саме собою. Адже школи мають унікальну роль, унікальний потенціал, і можуть забезпечити продуману, послідовну підготовку, щоб озброїти молодь знаннями, створити засоби для її повнішого залучення до освітньої та громадської діяльності.

Серед батьківської спільноти нашої школи близько 47 сімей, із них 30 молодих (віком до 40 років). Для залучення мешканців громади до діяльності ГАШ було намічено два шляхи:

1. послідовне двостороннє спілкування;
2. різноманітність шляхів залучення.

Школа, яка запрошує громаду та співпрацює з нею, — одержує в результаті нових партнерів, котрі хотітимуть і прагнуть брати участь у її діяльності. Шляхом анкетування ми визначили очікування мешканців громади від школи, і що може школа зробити для задоволення визначених потреб. У результаті було намічено три основні завдання:

1. необхідність підвищення рівня педагогічних знань про розвиток та виховання сучасних дітей;
2. організація змістовного дозвілля;
3. участь у управлінні шкільним життям.

Для вирішення цих завдань рада школи запропонувала створити клуб молоді сім'ї «Зустріч», де за допомогою різноманітних форм задовольняються проблеми громади. Це дає можливість краще вивчити один одного, разом організовано й цікаво відпочити. Виникають довіра, взаємодія, згуртованість та об'єднання для діяльності. Ми побачили один в одному партнера. Громада відгукується на залучення до ремонтних робіт, робіт на шкільній території, участі у шкільних виховних заходах.

Як зазначив Генрі Форд: «Те, що ми зібрались разом, — це лише початок, і те, що ми продовжуємо залишатись разом, — це вже досягнення; те, що ми разом працюємо, — це справжній успіх».

Люди — господарі своєї долі.

В. Шекспір

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО

На численні прохання представників громадсько-активних шкіл сьогодні в рубриці «Соціальне підприємництво» ми хотіли б детальніше зупинитись на понятті «соціальне підприємництво», розкрити його характерні риси, а також навести витяги зі статей українського законодавства щодо соціального підприємництва.

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО?

Соціальне підприємництво — підприємницька діяльність неприбуткової організації, дохід від якої спрямовується на реалізацію місії або статутних цілей організації.

Завдання соціального підприємництва:

- підтримка діяльності, спрямованої на реалізацію місії та досягнення «соціального ефекту» для покращення якості життя цільової групи, неприбуткової організації;
- забезпечення стабільного та незалежного фінансування діяльності неприбуткової організації, пов'язаної з її місією;

Соціальне підприємство — неприбуткова організація, яка переважну частину (50 % чи більше) своїх доходів отримує від підприємницької діяльності, тобто від продажу створених нею послуг або товарів.

Можливі форми отримання прибутку для неприбуткових організацій (НПО):

- **продаж послуг або товарів**, створених у результаті основної діяльності неприбуткової організації;
- **соціальне підприємство** — неприбуткова організація, яка отримує дохід від підприємницької діяльності та інвестує цей дохід у діяльність, пов'язану з місією НПО;
- **приватні підприємства НПО** — засновані НПО комерційні підприємства, створені з метою отримання прибутку, що використовується засновником на статутні цілі;
- **консультації** — продаж консультацій або іншого інтелектуального капіталу організації;
- **соціальний маркетинг** — співпраця між бізнесом та неприбутковою організацією, що дозволяє першому збільшувати, наприклад, об'єми продажу завдяки залученню НПО, а другій отримати частину коштів або товарів від бізнесу для реалізації власних програм;
- **ліцензування** (роялті) — договір, що дозволяє іншим суб'єктам використовувати інтелектуальну власність або імідж організації (через використання символіки, логотипів тощо) за плату;
- **соціальне контрагування** — договір між місцевою владою та неприбутковою організацією, що передбачає виконання програм, ініційованих НПО або надання послуг на замовлення держави, фінансованих за рахунок коштів державного бюджету;
- **соціальне партнерство з бізнесом** — відносини між під-

- створення нових підходів до вирішення соціальних проблем.

Характерні риси соціального підприємництва:

Юридичний статус — соціальне підприємництво здійснюють неприбутницькі товариства (громадські та благодійні організації), неприбутницькі установи або спеціальні підрозділи підприємств.

Нерозподілення прибутку — соціальні підприємства мають на меті реалізацію місії організації, не розподіляючи прибуток як такий між своїми учасниками.

Залучення цільової групи — члени цільової групи активно залучаються до соціального підприємництва, спрямованого на покращення їх становища та соціального статусу.

Як тільки служіння суспільству перестає бути головною справою громадян і вони надають перевагу служити йому своїми гаманцями, а не особисто, — держава вже близька до зруйнування.

Ж.-Ж. Руссо

Соціально-відповідальний бізнес — підприємство або підприємець, політика якого враховує соціально-економічні та екологічні інтереси персоналу, громади або території, на якій підприємство здійснює свою діяльність.

приємством і НПО, коли має місце обмін чи спільне використання людських або фінансових ресурсів для досягнення спільної мети чи соціального ефекту;

- **придбання існуючого бізнес підприємства**, яке має кредитну історію;
- **спільні підприємства** — форма відносин між організаціями із залученням спільних інвестицій та ресурсів для створення нового продукту або послуги;
- **рента** — дозвіл на тимчасове використання обладнання, транспорту, приміщення або іншого майна за плату;
- **франчайзинг** — передання права виробляти або продавати продукцію чи послуги під ім'ям або брендом третьої сторони.

Неприбуткові організації можуть здійснювати соціальне підприємництво як самостійно, так і в партнерстві з іншими особами.

Формами партнерства можуть бути такі:

- **створення окремих юридичних осіб** (господарських товариств, асоціацій, колективних чи приватних підприємств НПО);
- **спільна діяльність без утворення юридичної особи** (угоди спільної діяльності, простого товариства, спільні благодійні програми, організація конкурсів, інших заходів соціального маркетингу);
- **благодійні угоди** (позика коштів чи майна, відстрочення платежів та інші спеціальні умови розрахунків з НПО, оплата частини робочого часу волонтерів їх роботодавцями).

Соціальний інвестор — приватна особа, підприємницька чи неприбутницька організація, що вкладає свій час, майно або кошти як інвестиції для досягнення тривалого соціального ефекту.

Венчурна філантропія (від англ. venture — підприємство) — благодійна діяльність бізнес-підприємства або підприємця, яка поєднує фінансове інвестування та різні форми технічної допомоги благодійним організаціям або підприємствам з метою досягнення довгострокового соціального ефекту через підвищення їхньої спроможності надавати соціальні послуги.

Українське законодавство про соціальне підприємництво

- У ст. 86 Цивільного кодексу вказано, що «установи та неприємницькі товариства можуть поряд зі своєю основною діяльністю здійснювати підприємницьку діяльність, якщо інше не встановлено законом і якщо ця діяльність відповідає меті, для якої вони були створені, та сприяє її досягненню».
 - Суб'єктами соціального підприємництва можуть бути юридичні особи, метою яких не є одержання прибутку та його розподіл між учасниками (ст. 85 і 86 ЦК, ст. 44 і 45 Господарського кодексу України).
 - Згідно зі ст. 45 ГК, некомерційна господарська діяльність має на меті досягнення економічних і соціальних результатів — ними можуть бути зміни економічного та соціального становища певних цільових груп (ст. 167 ГК).
 - Дочірні підприємства НПО можуть мати статус колективних (ст. 12 ГК) та/або приватних (ст. 113 ГК).
- Соціальне підприємництво, яке НПО здійснює відповідно до Цивільного та Господарського кодексів, а також своїх установчих документів, не позбавляє організацію ознаки неприбутковості — підставою для цього є порушення нею законодавства!

Друкується за виданням «Соціальне підприємництво» Проекту «Мережа громадянської дії в Україні» (UCAN).

ФАНДРАЙЗИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Історія фандрайзингової діяльності починається з 80-х років. Це слово походить від двох англійських слів: *fund* — фонди (ресурси) та *raising* — підняття. У ті часи єдине, що треба було зробити, — звернутись до донорів, і гроші, як у казці, падали просто з неба. Сьогодні ж, щоб знайти коштів, треба набагато більше. Сьогодні вкрай рідко фандрайзерам випадає таке щастя, щоб знайти гроші, лише звернувшись за ними. Але основою всіх кроків мають стати партнерські стосунки між донором і шукачем коштів.

В Україні існує ряд донорських організацій та благодійних програм, що працюють і підтримують проекти, спрямовані на підвищення якості управлінської діяльності на національному, регіональному та місцевому рівнях. Найчастіше перевага надається тим проектам, які пропонують новаторські напрями в наданні соціальних послуг, підтримують економічний розвиток регіонів і розвивають механізми, що забезпечують зворотний зв'язок між населенням та органами управління.

Якщо ви зацікавлені в отриманні гранту для реалізації ваших проектів, перш за все вам слід ознайомитися з діяльністю та позиціями донорських організацій, які в майбутньому можуть стати вашими надійними партнерами.

Донорські організації, міжнародні проекти та програми технічної допомоги в Україні

- Фонд «Євразія», Київське регіональне відділення www.eurasia.kiev.ua
- Партнерство за прозорою суспільністю www.en.prozorist.org.ua
- Карпатський Фонд www.carpathianfoundation.org
- Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів www.irex.kiev.ua
- Український освітній центр реформ www.cure.org.ua
- Міністерство Великої Британії у справах міжнародного розвитку (DFID) www.britemb-ukraine.net/dfid
- Програма підвищення рівня життя сільського населення в Україні (URLP) www.urlp.org.ua

Грант — цільова безповоротна фінансова допомога, благодійний внесок на розв'язання конкретної суспільної проблеми. Отримувачами Г. можуть бути будь-які організації, найчастіше недержавні некомерційні, а також окремі особи (науковці чи громадські діячі). Надають Г. вітчизняні та зарубіжні благодійні фонди, міжнародні донорські організації, державні установи, підприємницькі структури. Процедура отримання Г. складається з таких етапів, як: 1) підготовка проекту, 2) формулювання заявки та 3) подання її на розгляд донорської організації. У разі прийняття донором рішення про фінансування підписується контракт про отримання Г. Розмір Г. регламентується кожною конкретною донорською організацією. Сума коштів Г. може бути запропонована грантером у бюджеті проекту. Фінансування Г. має бути використане виключно на потреби, зазначені у проекті. Зміни до бюджету проекту щодо витрат Г. не можуть бути внесені грантером без письмової згоди донорської організації. Терміни використання коштів Г. встановлюються донорською організацією та мають бути прийняті грантером. Рішення про надання Г. з боку донорської організації найчастіше приймає рада експертів.

Грантер — організація або особа, яка отримала й користується грантом. Уважається клієнтом або партнером донорської організації.

Грантова програма — генералізований опис основних завдань та цілей гранту, зазначення його суми, критеріїв і послідовності її отримання, визначення контингенту потенційних аплікантів, організаційного порядку подання заявок, інформування про особливості відбору аплікаційних форм, моніторингу та звітності про результати використання суми гранту. Зазвичай розміщується грантмейкером (його представником) у ЗМІ, на веб-сторінках, є доступною у спеціалізованих установах чи відділах.

Донор/донорська організація — особа чи установа (наприклад, благодійний фонд), які, розглянувши проекти (письмові запити), надають гранти, переважно громадським організаціям.

Проект — це конкретна річ, на яку вам потрібне фінансування.

КОНКУРС ПРОЕКТІВ ПОСОЛЬСТВА КОРОЛІВСТВА НІДЕРЛАНДІВ

Посольство Королівства Нідерландів в Україні оголошує конкурс проектів.

Мета програми — підтримка процесу переходу до плюралістичного демократичного конституційного суспільства у країнах центральної та східної Європи. У конкурсі можуть взяти участь громадські організації, аналітичні центри, органи місцевого самоврядування та академічні інститути.

Передбачається підтримка таких тем:

- Законодавство та верховенство права.
- Громадське управління.
- Навколишнє середовище.
- Освіта.
- Інформаційне забезпечення/засоби масової інформації.
- Соціальний захист.
- Охорона здоров'я.
- Зайнятість і соціальна політика.
- Права людини/Меншини.
- Культура.

Один примірник проектної пропозиції українською та, бажано, англійською мовами необхідно надіслати на контактну адресу до

1 червня 2007 року. Переможців конкурсу буде оголошено після **1 липня 2007 року** шляхом повідомлення на сайті посольства.

Максимальний бюджет конкурсу становить **500000 гривень**; максимальний бюджет проекту — **50 тис. гривень**. Аплікаційну форму розміщено на сайті посольства.

За більш детальною інформацією звертайтеся до контактів.

Контакти:

Катерина Бардадим, Людмила Біленко
Посольство Королівства Нідерландів
Контрактова площа, 7, Київ, 01901
Інтернет-сайт: www.netherlands-embassy.com.ua
Ел. пошта: kateryna.bardadym@minbuza.nl,
lyudmilla.bilenko@minbuza.nl

Оголошення про конкурси проектів ви також можете знайти на порталі «Громадський простір» (www.civicua.org) у рубриці «Конкурси та гранти», де постійно оновлюється інформація про надходження нових пропозицій з боку донорів.

Отже, не втрачайте свій шанс, ознайомтеся з грантовими пропозиціями вищезазначених організацій. Можливо, саме ваш проект має всі шанси отримати грант!

КРОКІВСЬКА МАЙСТЕРНЯ

Сьогодні в Україні існує безліч невирішених соціальних проблем. Усвідомлення необхідності активної участі громадян і суспільства в їхньому подоланні відкриває нові можливості, а також сприяє розвитку нових громадських ініціатив. Однією з найважливіших рис нашого часу є відродження руху, який залучає громадян брати участь у зміні всіх сторін життя до кращого, формувати нові відносини в суспільстві, що в цілому сприятиме вирішенню багатьох проблем сьогодення. Волонтерство — так називається цей рух. Воно широко розвинено у світі й розглядається як глобальний процес об'єднання людей, які прагнуть зробити внесок на благо свого та світового співтовариства.

Волонтерство та громадсько-активні школи

Не запитуйте країну, що вона може зробити для вас, запитайте, що ви можете зробити для своєї країни.

Дж. Кеннеді

Волонтери — люди всіх віків і професій з різних сфер і верств суспільства, які віддають частину своїх сил, часу, знань на благо інших людей і суспільства в цілому.

Сьогодні активно діють тисячі волонтерських організацій, що зосередили свою увагу на подоланні нестатків і відстоюванні інтересів громадян. Ці організації й окремі волонтери демонструють прагнення, готовність і здатність у служінні людям.

Волонтерство є також одним із трьох компонентів моделі громадсько-активних шкіл, метою яких є налагодження партнерських стосунків між школою та всіма ресурсами, що існують у громаді. Суть цього компонента полягає у створенні організованої системи,

яка перетворює волонтерство в невід'ємну частину шкільного життя. Ця система сприяє становленню людини як активного члена своєї громади, а для школи це добра можливість соціалізації дитини та її громадського виховання.

Новий час приніс нам ясне розуміння того, що пішли в минуле часи, коли рішення всіх суспільних проблем громадяни очікували лише від держави. Осмислюючи свою громадянську позицію, замислюючись над тим, як ми можемо бути корисні своїй країні та своїм співвітчизникам, ми діємо, віддаючи свої сили, знання, талант безкорисливому служінню людям. Як результат змін, що відбуваються, формується громадянське суспільство, сила й рівень розвитку якого залежать від ступеня залучення всіх його членів у творчу діяльність. Але сила громадянського суспільства залежить безпосередньо і від того, наскільки держава як інститут влади розвиває та заохочує ініціативу своїх громадян, створює інфраструктуру для реалізації потенціалу людей, які добровільно беруть участь у розбудові країни.

Уряди більш ніж 80 країн, у число яких входять і найбільш розвинені країни світу, визнали та сприяють розвитку у своїх країнах національного волонтерського руху, розглядаючи його як діючий інструмент розвитку суспільства. Сьогодні волонтерський рух має глобальний характер.

Ось що про волонтерство пише Кенн Аленн, президент Американської волонтерської організації «Крапки світла» (Points of Light): «Волонтерство існує скрізь, де є люди, які піклуються про інших і про проблеми суспільства».

Волонтерство — діяльність вигідна як для людей, які шукають допомогу, так і для самих волонтерів, тому що волонтерство — це спосіб:

- будувати соціальні відносини;
- застосовувати на практиці свої моральні та релігійні принципи;
- одержувати нові навички;
- знайти підтримку та друзів;

- відчутти себе здатним щось зробити;
- відчутти себе добре.

Добровільність, добровільний вибір як відображення особистої позиції — це основний принцип волонтерства. Відомо, що людина може максимально реалізувати себе в будь-якому виді діяльності, якщо вона працює без примусу, добровільно. Відмінною рисою волонтера є те, що, виконуючи ту чи іншу роботу, волонтер усвідомлено йде на повну відсутність грошової винагороди чи погоджується свідомо на значно занижену оплату своєї праці, маючи при цьому реальну можливість за свої послуги одержати більш високий заробіток. Ще одна найважливіша відмінна ознака волонтерства — це соціальна значущість роботи, яку виконують волонтери.

Волонтерство — це можливість для людини відчутти себе громадянином, зробивши реальний внесок у розвиток свого співтовариства. Нас дуже довго «годували» розповідями про те, що всі значущі речі звужуються на макрорівні. Але життя показало, що і глобальні зміни в житті навколо нас можуть початися з малого вчинку — з посадженого дерева, з допомоги ближньому. Учинок волонтера спричиняє не тільки конкретну дію, а й позитивний приклад, який можуть наслідувати інші.

Хто може бути волонтером?

Частіше за все відповідь на це запитання може бути такою: волонтерами можуть бути члени суспільства незалежно від віку та статі, які є відповідальними і можуть присвятити свій вільний час волонтерській праці. Кожний може стати волонтером у будь-якій сфері громадського життя, де відчувається необхідність.

Що можуть робити волонтери?

Необхідно залучати волонтерів у ті сфери діяльності, на які не передбачено фінансування, але їх значущість є важливою для виконання намічених програм. Волонтер це не тільки помічник або соціальний працівник, він може бути вчителем, фахівцем.

Навіщо потрібні волонтери? Що дає школі залучення волонтерів?

Іноді від представників шкільного персоналу й громадських діячів можна почути: «Волонтери? Навіщо вони потрібні? Тільки турбота... Навряд чи я зможу що-небудь довірити цим людям». Або: «Волонтери? Звичайно, добре. Але хто буде ними займатись? Чому вони хочуть це робити безкоштовно?».

При цьому багато хто з нас забуває, що ми самі багато чого робимо на благодійній основі, як волонтери. Громадсько-активні школи можуть спиратись на волонтерів, адже не дарма цей сектор називають «громадським». Ці слова підкреслюють те, що громадсько-активні школи потребують підтримки громади й одночасно орієнтують свою діяльність на рішення соціальних, громадсько значущих проблем.

Волонтери можуть:

- Здійснювати громадську підтримку, що позитивно впливає на імідж школи, підкреслюючи її значущість.

Це тільки один з позитивних аспектів, що несе із собою волонтерська діяльність.

- Вирішувати частину фінансових проблем. Безпосередня відсутність витрат на оплату праці.
- Збільшувати коло спілкування.

Залучаючи нових людей, заклад одержує новий погляд на свої програми.

- Забезпечувати нові інтелектуальні ресурси.

Волонтери — це не тільки виконавці програм, а й джерело нових ідей, джерело іншого життєвого досвіду.

- Заохочувати громадську активність.
- Надавати нові професійні та консультаційні послуги.

Наприклад, волонтер може бути кваліфікованим юристом, журналістом і може поділитися з вами своїми знаннями.

- Забезпечити нові матеріальні ресурси.

Якщо волонтер має власність, то він може використовувати її на користь вашої організації. Наприклад, працювати на власному комп'ютері. Зрозуміло, що це може бути тільки з ініціативи волонтера.

Напевно, є й безліч інших переваг, які може отримати школа, залучаючи волонтерів. Але для того щоб ці люди змогли найбільш ефективно працювати, знову і знову віддавали себе волонтерству, необхідно будувати з ними відносини, стимулювати не тільки їхню, а і громадську думку, створюючи позитивний імідж волонтерству.

Чому люди працюють безкоштовно?

Чому люди хочуть бути волонтерами? Що вони шукають? Яку проблему для себе намагаються вирішити? Який нестаток підтовхує їх до цього вчинку?

На це можна відповісти — мотивація.

Мотивація — це те, що штовхає нас виконати будь-яку дію відповідно до потреби, яка виникла в нас. Мотивована людина готова до дії, що задовольнить її потреби.

Дослідження свідчать: часто в якості мотивації для волонтерської роботи виступає потреба у спілкуванні з іншими людьми; волонтерство відповідає потребі бути членом групи, цінностям і цілям якої волонтер може повністю відповідати; люди середнього віку хочуть працювати в добре організованій групі, а старше покоління — отримати від волонтерської праці забезпечення комфортного емоційно-психологічного стану. Так само дуже сильні мотиви пов'язані з одержанням нових навичок, рекомендацій для прийому на оплачувану роботу. Часто ці мотиви з'являються у зв'язку з тим, що роботодавці воліють приймати на роботу людей, які мають досвід.

Але всі потенційні волонтери важливою умовою називають можливість самореалізації, поважне ставлення до своєї діяльності.

Утримання волонтерів і визнання їхніх заслуг

Перше, що необхідно зробити, — це допомогти волонтеру відчутти успіх. Наприклад, запросити волонтерів на заходи зі святкування досягнень, де відзначать їхній внесок. Одним з найважливіших способів утримання волонтера є своєчасне визнання його заслуг.

Організації необхідно продумати методи заохочення волонтерів.

Часто люди забувають, наскільки важливо заохочувати тих, хто працює поруч з ними. Заохочення демонструє, наскільки організація цінує людей. Волонтери також повинні відчувати вдячність за свою працю. Найважливіша нагорода — слова вдячності. Створення комфортної атмосфери для роботи, звернення на ім'я, присвячення їм вільного часу теж є нагородою.

Існує кілька різних видів волонтерства.

Взаємодопомога-самопомога. Люди здійснюють волонтерську діяльність, щоб допомогти іншим членам своєї ж соціальної групи чи співтовариства.

Добродійна служба на благо інших. Первинним бенефіціарієм є не учасник групи, членом якої є волонтер, а третя сторона.

Участь і самоврядування. Роль окремих осіб у процесі управління — від представництва вдорадчих органах уряду до участі в місцевих проектах розвитку.

Освітня пропаганда питань, що стосуються визначених груп суспільства.

Волонтерство прагне до досягнення трьох важливих результатів:

- Воно допомагає у створенні стабільного суспільства.
- Воно доповнює послуги, надані урядом (і бізнесом — коли ці послуги нерентабельні, але необхідні суспільству).
- Важливо зазначити, що волонтерство розуміється різними людьми по-різному. Проте, незважаючи на широку розмаїтість розуміння, наведені вище характеристики властиві будь-якій волонтерській діяльності.

Отже, ключовими моментами успішної роботи з волонтерами є визначення значення самого слова «волонтер», що відіграє важли-

ву роль у певних ситуаціях; визначення кола діяльності волонтерів у організації; опис навичок і вмінь, очікуваних організацією від волонтера; розуміння потреб як волонтера, так і організації; розробка процесу набору волонтерів; проведення загальних інформаційних зборів; опис посадових обов'язків; координування навчання й розвитку волонтерів; розуміння волонтером місії організації; підтримка й контроль волонтерів; роз'яснення взаємин між волонтерами та персоналом; створення системи заохочення волонтерів.

Марина Ворон,

Юлія Найда

*Всеукраїнський фонд «Крок за кроком»
(див. «Підручник для директора», лютий, 2007,
педагогічне видавництво «Плеяди»)*

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

*Л. І. Троян, учитель ЗОШ № 7,
м. Шарьово Красноярського краю*

Досвід роботи учнівського самоврядування

Учнівське самоврядування в загальноосвітній школі № 7 було створено в 1996 році. Уперше за всю історію школи був обраний президент і створені міністерства: освіти, фінансів, охорони та праці, охорони здоров'я, міністерство культури, міністерство просвіти, ЗМІ.

Регіональний досвід

Президентська команда працювала над установленням системи класного самоврядування, займалась підготовкою та проведенням традиційних свят у школі, велику увагу приділяла створенню президентського фонду. Усі шкільні заходи були здійснені за рахунок фонду команди. На зароблені гроші була закуплена шкільна апаратура, проводилось матеріальне стимулювання дітей-активістів, купувались подарунки для ветеранів війни. Акція «Милосердя» стала традиційною. Із цього почався розвиток добродійності й волонтерства у школі.

2004/05 навчальний рік почався для нас із виборів президента школи. Із трьох претендентів на посаду президента перемогла учениця 10-го класу. Із цього часу принципово новою для розвитку учнівського самоврядування стала робота зі створення нормативної бази: було розроблено й затверджено «Положення про шкільну думу», що стало додатком до статуту школи, розроблено структуру учнівського самоврядування.

Структура органів учнівського самоврядування

- загальношкільна конференція учнів;
- президент;
- шкільна дума:
 - рада міністрів (ініціативна група, президентська команда);
 - рада мерів (збори мерів);
- команда мерів (класні збори).

Основні цілі й задачі

Метою створення й діяльності органів учнівського самоврядування є забезпечення умов для творчої самореалізації школярів відповідно до їх соціальних, освітніх і культурних потреб.

Для досягнення своєї мети учнівське самоврядування вирішує такі задачі:

- сприяє активізації пізнавальної діяльності учнів;
- сприяє організації суспільно-корисної діяльності учнів;
- організовує шкільне дозвілля учнів.

Крім того, уперше представники учнівського самоврядування на законних підставах стали діючими членами керуючої ради школи, а також уперше брали участь у формуванні бюджету школи. Це дозволило їм розширити бачення їхніх можливостей, а наступна виборча кампанія з виборів президента школи наочно це підтвердила.

Перемігши на виборах, команда ввійшла в історію як команда, що провела конкурс добровольчих проектів, два з яких стали переможцями.

Шкільна дума на чолі з президентом продовжила впровадження молодіжного волонтерства. Це виявилось у проведенні акцій: «Посилка в армію випускнику», «Допоможи піти вчитись», «Дітям притулку».

Завершила цей рух традиційна акція «Весняний тиждень добра», в якій взяли участь уся школа, а також батьки й жителі мікрорайону. Акція завершилась учнівською конференцією з підбиттям підсумків розвитку волонтерства в школі. На конференції були нагороджені всі учні — активісти й волонтери, а також був обговорений та прийнятий план роботи на наступний навчальний рік і затверджений кошторис витрат.

Таким чином, ми вважаємо, що наше учнівське самоврядування організує роботу так, щоб учні могли виявити не тільки свою активність, а й інші громадські якості особистості.

*Друкується за виданням
щоквартального інформаційного
журналу «Співробітництво» № 1 (33), 2006.*

У новій рубриці «Інформаційні ресурси в Інтернеті» ми пропонуємо вам описи інформаційних Інтернет-ресурсів з різних питань розвитку громадсько-активної школи, освітянські сайти, а також сайти організацій, які займаються розвитком громадянського суспільства як в Україні, так і поза її межами.

Людина відбивається у своїх учинках.

Ф. Шиллер

Громадський простір

www.civicua.org

Портал розвитку третього сектору «Громадський простір» — це багатфункціональний Інтернет-ресурс, що пропонує широкий спектр інтерактивних сервісів для підвищення ефективності роботи неурядових організацій та громадянського суспільства України та сприяє активній співпраці у третьому секторі. Портал виконує роль акумулятора інформаційної, довідкової та консультативної інформації, що може бути використана представниками НУО, держави, бізнесу, ЗМІ та всіма, кого цікавлять питання розвитку третього сектору та громадянського суспільства.

Педагогічне видавництво «Плеяди»

www.pleady.kiev.ua

Педагогічне видавництво «Плеяди», яке є інформаційним партнером ВФ «Крок за кроком», створене 1998 року з метою незалежного висвітлення проблем, тенденцій та розвитку вітчизняної середньої освіти. За цей час успішно реалізовано ряд проєктів в галузі педагогіки та освіти. На сайті видавництва ви можете ознайомитися з виданнями «Відкритий урок: розробки, технології, досвід», «Директор школи. Україна», «Підручник для директора».

Освітній портал — усе про освіту в Україні

www.osvita.org.ua

На порталі висвітлено актуальні новини освіти та науки України, події в освіті і науці, представлено статті з питань освіти та каталог українських освітніх сайтів.

Красноярська регіональна молодіжна громадська організація Центр «Сотрудничество на местном уровне»

www.kccp.ru

На сайті організації ви маєте змогу познайомитися з діяльністю організації, її програмами та громадсько-орієнтованою освітою в Росії.

Портал Руху громадсько-активних шкіл Росії

www.cs-network.ru

На сайті висвітлено інформацію про розвиток руху громадсько-активних шкіл Росії.

Портал «Шкільні управлінські ради»

www.boards-edu.ru

Сайт створено спеціально для тих, хто хоче приймати участь у житті сучасної школи, присвячений створенню та роботі шкільних управлінських фондів.

Мережна взаємодія громадсько-активних шкіл в Республіці Хакасія

www.oashrh.narod.ru

На сайті висвітлено досвід хакаських ГАШ із розбудови партнерства, розвитку волонтерства та демократизації у школі, а також представлені успішні моделі фандрайзингу у школі.

Інформаційні технології в управлінні школою

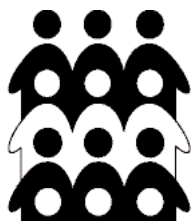
www.inform.direktor.ru

Журнал допоможе керівникам загальноосвітніх навчальних закладів і працівникам органів управління вирішити питання, пов'язані з інформатизацією управління освітою та професійно адаптуватись в інформаційному середовищі.

Коаліція громадсько-активних шкіл

www.comuntyschools.org

На сайті «Коаліція громадсько-активних шкіл» представлена колекція матеріалів Коаліції, присвячених розвитку громадсько-орієнтованої освіти та зміцненню місцевих громад. Матеріали сайту представлені лише англійською мовою.

- **3 10 по 14 квітня 2007 року** відбудеться візит представників громадсько-активних шкіл Молдови в Україну. У навчальній поїздці візьмуть участь директори та координатори молдавських ГАШ, а також представники молдавського фонду «Крок за кроком». У ході поїздки учасники познайомляться з досвідом роботи ГАШ у західній Україні та Київській області. Метою навчальної поїздки є обмін досвідом серед шкіл обох країн і налагодження партнерських стосунків з ГАШ України.
- **3 24 по 28 квітня 2007 року** відбудеться візит представників громадської організації «Самарський союз молоді» (Самара, Росія) в Україну. Візит відбудеться в рамках програми індивідуальних візитів, у яких приймають участь Росія та Україна. Програма підтримується Фондом «Освіта для демократії» (Варшава, Польща), Товариством Лева (Львів, Україна) та організацією «Поволжье» (Самара, Росія). *Мета даної програ-*

ми — допомога в установленні та розширенні співробітництва між окремими організаціями та навчальними закладами Росії та України, а також розширення досвіду роботи між громадськими організаціями обох країн.

- У 2007 році Всеукраїнський фонд «Крок за кроком» проводить відкритий конкурс на участь у **всеукраїнській інтенсивній школі «Розвиток якості громадсько-активної школи»** для директорів і координаторів ГАШ, мета якої — установити зв'язок між навчанням із залученням до громадської діяльності та громадською відповідальністю у шкільній навчальній програмі.

Всеукраїнська інтенсивна школа «Розвиток якості громадсько-активної школи» складається з двох сесій, тривалістю по два дні, а також дистанційного навчання.

Термін проведення:

I етап — I сесія — травень 2007 р.

II етап — дистанційне навчання — червень-вересень 2007 р.

III етап — II сесія — жовтень 2007 р.

У ході всеукраїнської інтенсивної школи «Розвиток якості громадсько-активної школи» учасники:

- *ознайомляться* з новим підходом до викладання та навчання «Навчання-робота задля сталого розвитку громади»;
- *ознайомляться* з характерними рисами підходу «Навчання-робота задля сталого розвитку громади»;
- *оволодіють* навичками проектного підходу;
- *отримують* методичну літературу.

Критерії відбору учасників:

- досвід реалізації програми «Школа як осередок розвитку громади»;
- зацікавленість в ознайомленні педагогічного колективу громадсько-активної школи з основними компонентами прослуханого курсу;
- розповсюдження інформації про тематику курсу серед інших загальноосвітніх навчальних закладів і засобів масової інформації;
- практичне застосування отриманої інформації під час роботи у школі.

Якщо Ви бажаєте взяти участь у роботі інтенсивної школи «Розвиток якості громадсько-активної школи», надішліть заявку на участь у конкурсі.

Заявки приймаються:

а) електронною поштою:

mvoron@ussf.kiev.ua або admin@ussf.kiev.ua;

б) факсом: 8 (044) 235-11-36 або

в) на поштову адресу: 01034, м. Київ, вул. Пушкінська, 9-а, кв. 4.

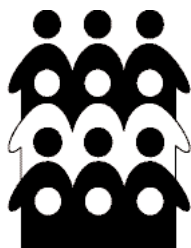
Контактна особа: Марина Ворон.

Кінцевий термін подання заявок — **7 травня 2007 р.**

Заявки, які надійшли пізніше вказаного терміну, розглядатись не будуть.

Підсумки конкурсу будуть оголошені в період із 7 по 12 травня 2007 року.

Дякуємо та сподіваємось на успішну співпрацю!

**ЗАЯВКА
НА УЧАСТЬ У КОНКУРСІ
«РОЗВИТОК ЯКОСТІ ГРОМАДСЬКО-АКТИВНОЇ ШКОЛИ»**

1. Прізвище, ім'я, по-батькові учасника:

2. Місце праці, посада:

3. Контактна адреса:

4. Контактний телефон: _____ факс _____

ел. пошта _____

5. Яким чином Ви будете поширювати ідеї прослуханого курсу?

6. Ваше бачення розвитку якості громадсько-активної школи:

7. Чи погоджуєтесь Ви з умовами участі в конкурсі?

ТАК _____

НІ _____

8. Дата заповнення заявки:

9. Підпис:

У 2006 році в рубриці «Проекти ВФ «Крок за кроком» ми мали нагоду дізнатись більше про діяльність нашого Фонду, адже програма «Школа як осередок розвитку громади» — це лише один із кроків, які в сукупності утворюють Всеукраїнський фонд «Крок за кроком». Ви вже знаєте, що Фонд реалізує такі програми та проекти: «Залучення дітей з особливими потребами до загальноосвітніх класів», «Сертифікація педагогів», «Забезпечення раннього розвитку дітей у сільській місцевості України шляхом навчання батьків — створення консультаційних центрів для батьків у вибраних селах Івано-Франківської області». У сьогоднішньому номері ми представляємо до вашої уваги ще один проект, а саме **«Розвиток модельних центрів інклюзивної освіти для дітей з особливими освітніми потребами»**.

Ресурсні центри для батьків дітей з особливими освітніми потребами

Згідно зі статуту ООН, Всесвітньою Декларацією про права людини, кожен має право на освіту. Упродовж багатьох років в Україні більшість дітей з особливими освітніми потребами здобували освіту у спеціалізованих загальноосвітніх навчальних закладах, а традиційна система спеціальної освіти й дотепер залишається основною. Однак однією із форм навчання дітей з особливими освітніми потребами є нова, але визнана в багатьох країнах світу інклюзивна форма освіти, яка забезпечує безумовне право кожної дитини навчатись у загальноосвітньому закладі за місцем проживання із забезпеченням усіх необхідних для цього умов. В Україні модель інклюзивної освіти почала набувати значення переважно за ініціативи громадських організацій.

З метою забезпечення батьків інформаційною підтримкою для задоволення їхнього професійного росту у відстоюванні прав та інтересів дітей з особливими освітніми потребами, оцінювання потреб і забезпечення надання освітніх, соціальних та інших послуг сім'ям дітей з особливими освітніми потребами, а також розвинення в батьків активної громадянської позиції та сприяння створенню батьківських організацій Всеукраїнський фонд «Крок за кроком» у партнерстві з Міжнародною Асоціацією «Крок за кроком» реалізує проект *«Створення ресурсних центрів для батьків дітей з особливими освітніми потребами»* за підтримки програми TACIS «Розвиток організаційного партнерства» Європейської комісії.

Валентина Стрижеус, директор школи-дитячого садка «Паросток» (м. Київ): «З вересня 2005 року на базі нашого навчального закладу працює ресурсний центр для батьків дітей з особливими освітніми потребами. Наша школа реалізує особистісно зорієнтований, інклюзивний підхід у навчанні та розвитку дітей від народження до десяти років. Метою діяльності нашого центру є забезпечення батьків інформаційною підтримкою для задоволення їхнього професійного росту у відстоюванні прав та інтересів дітей з особливими освітніми потребами, розвинути в батьків активну громадянську позицію, сприяння створенню батьківських організацій. Центр працює для того, щоби батьки отримали широкий спектр послуг безпосередньо в закладі освіти, де навчаються їхні діти. Тут батьки можуть отримати консультації психолога, педагогічних працівників, логопеда, лікаря-педіатра, інструктора-реабілітолога. На базі центру працює батьківський клуб «Батьки-батькам», проводиться навчання для батьків для того, як спілкуватися з дитиною, відстоювати права дитини, розвивати позитивну самооцінку, творчі здібності, створення громадських організацій, проведення акцій, а також проведення навчання для педагогів з питань забезпечення інклюзивного підходу та співпраці з батьками».

Кожна епоха породжує свого героя.

Корейське прислів'я

Діяльність ресурсних центрів

Ресурсні центри для батьків дітей з особливими освітніми потребами створено на базі трьох загальноосвітніх закладів, які реалізують модель інклюзивної освіти, а саме: навчально-виховного комплексу «Перші кроки» (м. Полтава), школи-дитячого садка «Малюк» (м. Львів) та школи-дитячого садка «Паросток» (м. Київ). Ці заклади освіти надали приміщення для організації діяльності ресурсних центрів, які було відремонтовано за рахунок місцевих бюджетів. Для створення умов реалізації проекту за рахунок коштів проекту кожний ресурсний центр було обладнано необхідною технікою та методичними матеріалами. Оснащення ресурсних центрів створило умови для проведення семінарів, консультацій, зустрічей батьків за чашкою кави, для користування бібліотекою та Інтернет.

Основні напрями діяльності ресурсних центрів на місцевих рівнях було визначено в результаті проведеної оцінки серед учасників проекту. Вони включають інформаційну діяльність, організацію та проведення консультацій, навчальну діяльність, а також створення груп підтримки батьків. Ресурсні центри надають консультації не лише батькам дітей з особливими освітніми потребами та педагогам, які працюють з дітьми з особливими освітніми потребами, а й представникам недержавних організацій.

Діяльність центрів спрямована на:

- батьків дітей з особливими освітніми потребами, діти яких навчаються в закладі освіти, де створено ресурсний центр;
- батьки дітей з особливими освітніми потребами, які відвідують місцеві реабілітаційні центри;
- батьківські громадські організації та інші організації, діяльність яких спрямована на дітей з особливими освітніми потребами та їхніх батьків;
- адміністрація та педагоги закладу освіти на території якого створено ресурсний центр;
- представники вищих педагогічних навчальних закладів, у тому числі викладачі інститутів післядипломної педагогічної освіти;
- представники державного управління освітою, соціального захисту, охорони здоров'я;
- педагоги та адміністратори загальноосвітніх навчальних закладів, у тому числі дошкільних навчальних закладів, у яких розвивається модель інклюзивної освіти та які планують її

розвивати; є спеціальні групи/класи;

- батьки «здорових» дітей, діти, які навчаються в закладі освіти, де створено ресурсний центр;
- представники організацій, діяльність яких спрямована на запобігання дитячій безпритульності, правозахисні, ВІЛ/СНІД, запобігання торгівлі дітьми;
- батьки дітей з особливими освітніми потребами, які перебувають на обліку в місцевих поліклініках (вони не обов'язково відвідують реабілітаційні центри або є членами недержавних організацій);
- батьки дітей з особливими освітніми потребами, які знайшли інформацію про центр у засобах масової інформації, у знайомих, педагогів та адміністраторів інших загальноосвітніх навчальних закладів.

У розпорядженні ресурсних центрів є список консультантів, до яких можуть звернутись батьки, представники недержавних організацій, педагоги з правових, освітніх, соціальних питань. Консультації проводяться як індивідуальні, так і групові. У ресурсному центрі батьки, педагоги, представники державних і громадських організацій можуть отримати:

- методичну літературу, яку учасники проекту в режимі бібліотеки або ксероксному варіанті можуть взяти додому;
- інформаційні листівки для батьків і широких кіл громадськості (порушення зору, церебральний параліч, епілепсія, порушення інтелектуального розвитку, аутизм, підтримка батьків батьками, порушення мовленнєвого розвитку, синдром Дауна, порушення слуху, труднощі в навчанні);
- отримати довідку про послуги, які надають державні, громадські організації для дітей з особливими освітніми потребами та їхніх батьків. Для цього створені алфавітні та предметні каталоги.

Батьківські клуби

На базі ресурсних центрів створено групи підтримки «батьки — батькам», які забезпечують практику налагодження стосунків між батьками. У ресурсних центрах ця практика реалізується через «Батьківські клуби». Зустрічі батьків організуються у вечірній час і мають як формальний, так і неформальний характер. На сьогодні батьки часто збираються неформально, обмінюються інформацією про те, де можна отримати послуги, в якій програмі можна взяти участь, обмінюються власним досвідом батьківства, подолання тих чи інших проблем.

Ольга Войтюк, координатор центру для батьків НВК «Малюк» (м. Львів): «У Львові ресурсний центр створено на базі навчально-виховного комплексу «Малюк», який реалізує модель інклюзивної освіти для дітей з 2001 року. Наш навчальний заклад працює над створенням комплексу освітніх, соціальних, оздоровчих та інформаційних послуг для дітей з особливими освітніми потребами. Свою діяльність центр планує відповідно до задоволення батьківських потреб у різноманітних сферах. У нас облаштовано приміщення, де проходять акції, зустрічі з фахівцями та представниками громади, семінари для батьків, тренінги, обмін корисною інформацією. Затишна атмосфера центру дає змогу батькам і відвідувачам у дружньому й невимушеному колі вирішити питання, що турбують ту чи іншу сторону, обмінятися інформацією, отримати методичну літературу, навчальні посібники для батьків і педагогів, переглянути інформаційні листівки. Батьки дітей з особливими освітніми потребами високо оцінюють можливість отримувати підтримку, вважають її дуже необхідною».

Ресурсні центри на основі оцінювання потреб батьків, педагогів, представників державних і громадських організацій проводять одно-триденні семінари, організовують проходження практики для студентів педагогічних, соціально-гуманітарних факультетів, слухачів курсів післядипломної педагогічної освіти. Серед тем, які розглядаються під час проведення семінарів, є такі:

- «Освіта для соціальної справедливості»;
- «Створення і розвиток громадських організацій, у тому числі й батьківських»;
- «Розвиток адвокатської практики батьків»;
- «Удосконалення школи»;
- «Залучення дітей з особливими потребами в загальноосвітні навчальні заклади».

Наталія Барановська, заступник директора спеціалізованого навчально-виховного комплексу № 26 «Перші кроки» (м. Полтава): «Кожного дня на цей світ народжуються діти, яких ми називаємо дітьми з особливими освітніми потребами. Особливими, тому, що через свою ту чи іншу неповносправність вони потребують нашої особливої турботи. Бо розвиток та щастя дитини з особливими освітніми потребами — це не лише турбота її батьків. І щоб здолати життєві перешкоди, реалізуватись, неповносправна дитина та її сім'я потребують допомоги та підтримки інших людей, суспільства. Підтримуючи ініціативу Всеукраїнського фонду «Крок за кроком», Інституту спеціальної педагогіки Академії педагогічних наук України зі здійснення в загальноосвітніх навчальних закладах інноваційної освітньої діяльності, спрямованої на створення умов для дітей з особливими освітніми потребами, за підтримки Полтавської обласної адміністрації на базі нашого закладу з 2001 року працюють групи та класи інклюзивного навчання. У закладі працює команда, до складу якої входять учителі, вихователі, психологи, логопеди, дефектолог, вихователь-реабілітолог. Ми переконані, що найсприятливіші умови для виховання та розвитку дітей з особливими освітніми потребами, це звичайні дошкільні заклади, школи, де вони можуть успішно розвивати свої вміння та навички, товаришувати з ровесниками та почуватись у безпеці. Коли діти з особливими освітніми потребами — навчаються з іншими учнями, у всіх них створюються можливості досягти успіху, відчутти власну значущість. Ми бачимо, що такий підхід дає всім дітям краще зрозуміти широкі можливості людського потенціалу, вони зростають чутливими до потреб і труднощів інших, з більшою повагою ставляться до життєвого досвіду та особливостей своїх ровесників. З 2005 року на базі СНВК «Перші кроки» створено ресурсний центр для батьків «Промінчик», який дає можливість батькам дітей з особливими освітніми потребами стати компетентними захисниками прав своїх дітей, а представникам громадськості більше познайомитися з досвідом реалізації інклюзивної моделі освіти. На базі центру проводяться консультації

психолога, соціального педагога, учителя-дефектолога, логопеда, медсестри-масажистки, вихователя-реабілітолога, юриста та працівника служби соціального захисту. У нашому закладі навчається 12 дітей з особливими освітніми потребами. Це справді особливі діти, адже вони можуть зробити світ кращим. А ми, педагоги, готові допомогти їй іншим таким дітям, дати поради, консультації та співпрацювати із сім'ями, які цього потребують».

Нарізі існує низка проблем на шляху впровадження інклюзивного навчання: невідповідна підготовленість педагогів до роботи з учнями з особливими освітніми потребами, велика наповнюваність класів, брак часу для консультацій та співробітництва зі спеціалістами та батьками. Але інклюзивне навчання має більше переваг, ніж недоліків. Основними перевагами інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами є отримання кращих соціальних, комунікативних навичок, можливість жити неізолювано від інших людей. Серед основних недоліків є недостатність реабілітаційних та інших спеціальних послуг, які дитина могла б отримувати у спеціальному закладі. Саме тому одним із найважливіших досягнень проекту є сам прецедент створення ресурсних центрів для батьків дітей з особливими освітніми потребами на базі загальноосвітніх навчальних закладів. Подібного досвіду Україна не має. 58 громадських організацій, у тому числі й батьківських, уже скористались послугами ресурсних центрів. Понад 250 батьків дітей з особливими освітніми потребами скористалися заходами проекту: семінарами, консультаціями, інформаційною підтримкою.

Марина Ворон, Юлія Найда
Всеукраїнський фонд «Крок за кроком»
(див. «Підручник для директора», березень 2007,
педагогічне видавництво «Плеяди»)

До вашої уваги!

У видавництві «Плеяди» на замовлення Посольства США вийшов друком авторизований переклад сучасного світового педагогічного бестселера

«TEACHING AND LEARNING STRATEGIES FOR THE THINKING CLASSROOM».

«У нас є великі ідеї, дайте нам малі!», — сказала вчителька на міжнародному семінарі. Вона вже знала, що активне навчання краще за традиційне, а критичне мислення здатне поліпшувати старі ідеї.

Якщо ви ставите за мету навчати учнів активно та формувати в них критичне мислення, вам треба знати:

- Що робити перед, протягом і після уроку.
- Як допомогти учням читати помірковано та критично.
- Як налагодити активні та продуктивні дискусії.
- Як навчити учнів співпрацювати у групах.
- Як пов'язати вивчене з реальним життям.
- Як планувати інтегровані уроки та теми.
- Як оцінювати роботу учнів.
- Як устигнути все це зробити за один чи два-три уроки.

«ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ»

пропонує саме такі технології, методи, моделі викладання та навчання, що допомагають учителям на всіх континентах залучити учнів до активного та вдумливого навчання.

Учителі початкової, середньої та старшої школи мають унікальну нагоду перейняти якнайкращий досвід навчання, розвитку критичного мислення, комунікативних і кооперативних навичок учнів.

Висвітлюються загальнотехнологічні підходи до планування уроків із будь-якого предмета, система оцінювання навчальних досягнень учнів і самооцінки вчителів.

Зразки сценаріїв уроків ґрунтуються на міжособистісному спілкуванні між учителем і учнями та розкривають використання таких підходів для досягнення цілісних дидактичних цілей.

Книга є практичним посібником для всіх педагогічних фахівців, які мають на меті опрацювати та використовувати інноваційну технологію розвитку критичного мислення учнів середніх загальноосвітніх шкіл.

Детальніша інформація із придбання книги
за телефоном редакції «Плеяди» в Києві (8 044) 332-72-07

ВФ «КРОК ЗА КРОКОМ»

ЯК ДОСЯГАТИ ЗМІН

Посібник для батьків і педагогів з обстоювання та захисту прав дітей з особливими освітніми потребами та громадської діяльності. —

Всеукраїнський фонд
«Крок за кроком»
2006

У рамках програми «Інклюзивна освіта» Всеукраїнський фонд «Крок за кроком» у грудні 2006 року видав посібник «Як досягати змін».

Посібник «Як досягати змін»

Видання містить опис основних практик адвокатства або відстоювання та захисту одного з основних прав усіх дітей — права на освіту та розвиток у родинному середовищі в контексті забезпечення цього права для дітей з особливими освітніми потребами та їхніх батьків, а також інші приклади громадської діяльності; дано визначення «інклюзивної освіти», «діти з особливими освітніми потребами», наведені конкретні приклади адвокатських практик з досвіду інклюзивних освітніх закладів; розроблено тренінговий модуль з адвокатства.

Видання призначене для батьків, педагогів, керівників освітніх закладів, викладачів вищих педагогічних закладів освіти, студентів та інших членів громадськості.

ДЯКУЄМО, ЩО ЧИТАЄТЕ ВІСНИК «ГРОМАДСЬКО-АКТИВНА ШКОЛА»!

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА ВИПУСК:

Ворон М. В. — координатор програми «Школа як осередок розвитку громади»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Софій Н. З. — директор Всеукраїнського фонду «Крок за кроком»
Найда Ю. М. — програмний директор Всеукраїнського фонду «Крок за кроком»
Ворон М. В. — координатор програми «Школа як осередок розвитку громади»
Примостка О. О. — фінансовий директор Всеукраїнського фонду «Крок за кроком»

ДИЗАЙН:

Рудь Д. О.

**Вісник «Громадсько-активна школа»
Всеукраїнського фонду «Крок за кроком»
видається в рамках програми
«Школа як осередок розвитку громади»**

Вісник розповсюджується безкоштовно

*При передрукуванні та використанні матеріалів посилання на Вісник обов'язкове.
Видання надає свої сторінки для висловлювання найрізноманітніших поглядів.*

Наклад: 300 прим.

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ВФ «КРОК ЗА КРОКОМ»

Київ, 01034, вул. Пушкінська, 9, кв. 4

Тел. 044 531 1276
Тел/факс: 044 235 1136
Ел. пошта: admin@ussf.kiev.ua
Веб-сайт: www.ussf.kiev.ua

ПРЕЗЕНТУЄМО ПАРТНЕРА ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ФОНДУ «КРОК ЗА КРОКОМ»

СХВАЛЕНО МІНІСТЕРСТВОМ ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПЕДАГОГІЧНЕ ВИДАВНИЦТВО
ПЛЕЯДИ

ВІСІМ РОКІВ НА РИНКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ВИДАНЬ УКРАЇНИ

ПРОПОНУЄМО ДО ПЕРЕДПЛАТИ
КРАЩІ ЗРАЗКИ ОСВІТЯНСЬКИХ ЧАСОПИСІВ

МИ ЗНИЖУЄМО ЦІНИ, КОЛИ ВСІ ПІДНІМАЮТЬ!

“ВІДКРИТИЙ УРОК: РОЗРОБКИ, ТЕХНОЛОГІЇ, ДОСВІД”

Освітнянський науково-методичний часопис із актуальних проблем сучасного уроку: теорія, методика, технологія, практика впровадження. Для всіх категорій педагогічних працівників з перлинами творчого доробку вчителів України та зарубіжних країн.

96 сторінок щомісячно. Передплатний індекс 21853

“ДИРЕКТОР ШКОЛИ. УКРАЇНА”

Суспільно-освітнянський часопис для керівника школи висвітлює актуальні проблеми освіти України: авторитетний аналіз сучасного стану, неформатна полеміка з нагальних проблем управління та організації навчального процесу. Відкритий огляд сучасних педагогічних видань.

72 сторінки щомісячно. Передплатний індекс 22627

“ПІДРУЧНИК ДЛЯ ДИРЕКТОРА”

Єдиний український посібник управлінської компетентності: проблеми підвищення професійної майстерності директорського корпусу сучасного освітнього закладу. Система спецкурсів журналу складає повний цикл педагогічного менеджменту.

72 сторінки щомісячно. Передплатний індекс 23924

РАЗОМ НА 10% ДЕШЕВШЕ

КОМПЛЕКТ ЖУРНАЛІВ

“ВІДКРИТИЙ УРОК: РОЗРОБКИ, ТЕХНОЛОГІЇ, ДОСВІД” + “ДИРЕКТОР ШКОЛИ. УКРАЇНА” + “ПІДРУЧНИК ДЛЯ ДИРЕКТОРА”.

Передплатний індекс 01250

Д О Д А Т К О В А

І Н Ф О Р М А Ц І Я

01001, Київ, а/с 143

Тел.: 8 (044) 332-72-07

www.plyady.kiev.ua

office@plyady.kiev.ua

ГРОМАДСЬКО-АКТИВНІ ШКОЛИ В УКРАЇНІ

